

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Salman Rushdie
THE GOLDEN HOUSE

Copyright © 2015, Salman Rushdie

All rights reserved

Translation Copyright © 2017 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-02146-2

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

SALMAN RUŽDI

KUĆA GOLDENOVIH

Prevela Ljiljana Petrović Vesković

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2017.

*Za Albu i Frančeska Klementea
koji su mi svojim prijateljstvom i gostoprimstvom
omogućili da upoznam Vrtove*

Daj mi bakrenjak i ispričaću ti zlatnu priču.

– Po Pliniju Mlađem, povik uličnih pripovedača u starom Rimu

Naše doba je u suštini tragično i zato odbijamo da ga shvatimo kao takvo. Došlo je do sloma, nalazimo se među ruševinama, počinjemo da gradimo nova mala staništa, gajimo nove male nade. To je prilično težak posao: nema više ravnog puta prema budućnosti, a prepreke ili obilazimo ili se pentramo preko njih. Moramo da živimo, ma koliko se nebesa obrušavala.

– D. H. Lorens, *Ljubavnik ledi Četerli*

*La vie a beaucoup plus d'imagination que nous.**

– Fransoa Trifo, francuski reditelj

* Život ima mnogo više mašte od nas. (Prim. prev.)

Prvi deo

Na dan kad je inaugurisan novi predsednik, dok smo brinuli da li će ga neko ubiti dok bude šetao podruku sa izuzetnom suprugom između kordona oduševljenih ljudi, i dok su mnogi od nas srljali ka ekonomskoj propasti nakon rasprskavanja hipotekarnog mehura, i dok je ISIS* još bio samo naziv za egipatsku boginju, nekrunisani kralj jedne daleke zemlje, star sedamdeset i kusur godina, stigao je u grad Njujork s trojicom sinova lišenih majčinske brige, da bi preuzeo svoju izgnaničku palatu, ponašajući se kao da nije bilo ama baš ničeg pogrešnog u zemlji u kojoj se obreo, ni u svetu u kome je živio, ni u njegovoj ličnoj životnoj priči. Počeo da je da vlada komšilikom kao dobrodušni imperator, mada je, uprkos šarmanтном osmehu i virtuoznom sviranju na Gvadanjinijevoj violini iz 1745. godine, njegovu telo odašiljalo težak jeftin vonj, nepogrešiv zadah opasnosti od sirovog despotizma, onaj osobeni miris koji govori: pazite na tog tipa jer bi svakog časa mogao da naredi vaše pogubljenje ako kojim slučajem obučete košulju koja mu se ne dopada, ili poželi da spava s vašom ženom. Narednih osam godina, koje su se poklopile s mandatom četrdeset četvrtog predsednika, takođe behu i godine sve hirovitije i opasnije vladavine čoveka koji je sebe nazivao Neron Golden, a koji se nametnuo kao naš kralj, mada to zapravo nije bio, i koji je svoju vladavinu okončao velikim – metaforički, i apokaliptičkim – požarom.

* Izida, egipatska boginja plodnosti, na engl. se piše *Isis*, a ISIS je engl. skr. za Islamsku državu. (Prim. prev.)

Dotični starac bio je nizak, moglo bi se čak reći zdepast, a kosa, još pretežno tamna uprkos poodmaklim godinama, bila mu je zalizana unazad kako bi istakla đavolski zašiljenu glavu. Oči mu behu crne i prodorne, ali ono što su ljudi prvo primećivali – a on je često zavrtao rukave kako niko ne bi prevideo taj detalj – bile su podlaktice, snažne i masivne kao u rvača, koje su se završavale krupnim opasnim šakama, na kojima je nosio glomazno zlatno prstenje posuto smaragdima. Samo su retki imali prilike da ga čuju kako podiže ton, ali niko od nas nije sumnjao da je u njemu vrebala ogromna vokalna silina, koju niko pri zdravoj pameti ne bi provocirao. Oblačio se skupo, ali je u njemu bilo nečeg upadljivo životinjskog, nečeg što je čoveka teralo da pomisli na čudovišna stvorenja iz narodnih predanja, na zver koja se ne oseća lagodno u ljudskoj odeći. Svi koji smo živeli u njegovom komšiluku pomalo smo zazirali od njega, mada je on ulagao silan trud, koliko god nezgrapan bio, da bude druželjubiv i srdačan, divlje mašući štapom u znak pozdrava i pozivajući nas da svratimo na koktel u krajnje neprimereno doba. Dok je stajao ili hodao, bio je blago nagnut unapred, kao da se neprestano borio sa snažnim vetrom koji je samo on mogao da oseti, donekle povijen u struku, ali ne previše. Bio je to moćan čovek – i više od toga, čovek duboko zaljubljen u ideju vlastite moći. Njegov štap imao je pre dekorativnu i ekspresivnu svrhu nego konkretnu funkciju. Kad bi kročio u Vrtove, ostavljao je utisak da se svim silama trudi da nam bude prijatelj. Često je pružao ruku da pomazi naše pse i razbaruši kosu našoj deci. Ali bi i deca i psi ustuknuli od njegovog dodira. Ponekad, dok sam ga posmatrao, setio bih se čudovišta koje je stvorio doktor Frankenštajn, prividnog ljudskog bića koje nije uspevalo da ispolji ni trunku prave ljudskosti. Koža mu je bila gruba i smeđa, osmeh svetlucav od zubnog zlata. Imao je napadnu i ne baš ugađenu pojavu, ali je bio beskrajno bogat, te stoga, sasvim razumljivo, i prihvaćen. Pa ipak, u našoj maloj zajednici u srcu grada, sačinjenoj od umetnika, muzičara i pisaca, nije uživao neku naročitu popularnost.

Trebalo je da pretpostavimo da je čovek koji je za sebe odabrao ime poslednjeg rimskog vladara iz julijevsko-klaudijevske dinastije i potom svio svoj dom u *domus aurea** zapravo već javno priznavao vlastito ludilo, sklonost ka

* *Domus aurea* je latinski naziv velelepne palate rimskog imperatora Nerona, doslovno Zlatna kuća. (Prim. prev.)

nedelima, megalomaniju i predstojeću kataklizmu, i istovremeno se smejao u lice svemu tome; da je takav čovek sudbini bacao rukavicu pred noge i puckao prstima pred nosom nadolazeće Smrti, urlajući: „Da! Ako hoćete, slobodno me uporedite s tim monstrumom koji je potapao hrišćane u ulje i palio ih kao žive buktinje da mu preko noći obasjavaju vrt. Koji je svirao na liri dok je Rim goreo (u to vreme nisu postojale violine!). Da, sebe sam nazvao Neronom, potomkom kuće Cezarove, poslednjim iz te proklete loze, i shvatite to kako god vam drago. Meni se naprosto sviđa to ime.“ Mahao je svojom opakošću pred našim nosevima, naslađujući se njome, čikajući nas da je vidimo, prezirući našu manjkavu moć rasuđivanja, uveren u svoju sposobnost da lako porazi svakog ko ustane protiv njega.

Stigao je u grad u maniru svrgnutih evropskih monarha, razbaštinjenih naslednika prekinutih vladarskih loza, koji su umesto prezimena i dalje koristili počasne titule *od Grčke*, ili *od Jugoslavije*, ili *od Italije*, i ponašali se kao da žalosni prefiks *bivše kraljevine* uopšte ne postoji. Ali on ni po čemu nije bio bivši, govorilo je njegovo držanje. On je bio veličanstveno poseban u svakom pogledu, po košuljama sa uštirkanom kragom, po manžetnama i vrhunskim engleskim cipelama, po načinu na koji je marširao ka zatvorenim vratima, ne usporavajući, uveren da će se otvoriti pred njim; i po sumnjičavoj prirodi, zbog koje je svakodnevno držao sastanke sa svojim sinovima, sa svakim zasebno, kako bi se raspitao šta druga dvojica govore o njemu; i po svojim automobilima, po ljubavi prema kockarnicama, po servisu u stonom tenisu, na koji niko nije mogao da uzvрати, po naklonosti prema prostitutkama, viskiju i nadevenim jajima, kao i po često ponavljanom načelu – kog su se pridržavali svi apsolutistički vladari od Cezara do Hajla Selasija – da je lojalnost jedina vrlina vredna pažnje. Često je menjao mobilni telefon, skoro nikom nije davao svoj broj i nikad nije odgovarao na pozive. Odbijao je da pusti novinare i fotografe u svoju palatu, ali su mu u goste često dolazila dvojica iz njegove pokeraške ekipe, zavodnici srebrne kose, koji su obično nosili kožne jakne i drečave prugaste kravate, a za koje se naširoko sumnjalo da su ubili svoje bogate supruge, iako jedan uopšte nije izveden pred sud, dok je drugi uspeo da obori optužnicu.

Što se tiče njegove supruge, nikad nije pominjao razloge njenog odsustva. U njegovom domu, koji je vrveo od fotografija, na čijim su zidovima i

policama obitavale slike rok zvezda, Nobelovih laureata i belosvetskih aristokrata, nije bilo ni traga od gospođe Golden, ili kako god dotična sebe nazivala. Njeno odsustvo je očigledno bilo povezano s nekom teškom brukom, i mi komšije smo, sram nas bilo, revnosno tračarili o tome šta bi to moglo biti, zamišljajući bezočne razmere njenog neverstva, doživljavajući je kao patološku nimfomanku, čiji je seksualni život bio skaredniji nego kod bilo koje filmske zvezde, za čije su nastranosti znali svi osim njenog muža, čoveka čije su je oči, zaslepljene ljubavlju, i dalje posmatrale s obožavanjem, kao da je u njoj i dalje video ljupku i čednu nevestu iz svojih snova, sve do onog strašnog dana kad su ga njegovi prijatelji suočili sa istinom, kad su kao horda nagrnuti kod njega da mu to kažu, i kako se samo razbesneo! kako ih je samo izvređao! nazivajući ih lažovima i izdajicama, i sedmorica su morala da ga drže da ne bi naudio onima koji su ga naterali da se suoči sa stvarnošću, a kad se konačno suočio i prihvatio istinu, prognao je tu ženu iz svog života i zabranio joj da ikad više vidi svoje sinove. Opaka žena, govorili smo jedni drugima, ponosni na svoju pamet i pronicljivost, i ta priča je zadovoljila našu znatiželju, i sve je ostalo na tome jer smo bili okupirani vlastitim problemima i tek do izvesne tačke zainteresovani za životnu situaciju N. J. Goldena. Okrenuli smo glavu na drugu stranu i nastavili sa svojim životima.

Kako smo samo pogrešili.

Šta je dobar život? A šta suprotno od toga? Na ovom svetu ne postoje dve duše koje bi dale isti odgovor na to pitanje. U ovo kukavičko doba poričemo veličinu Univerzalnog, braneći i slaveći našu sitnu lokalnu Zutucanost, i zato u malo čemu možemo da se složimo. U ova izopačena vremena, ljudi su usredsređeni isključivo na taštinu i ličnu dobit – prazni bombastični ljudi, koji neće prezati ni od čega ako to ide u prilog njihovim sitničavim ciljevima, predstavljajući sebe kao velike vođe i dobročinitelje, koji delaju zarad opšteg dobra, i nazivaće sve koji im se suprotstavljaju lažovima, sitnim i zavidnim dušama, glupanima, *šmokljanima*, i, sasvim suprotno istini, nepoštenim i korumpiranim individuama. Toliko smo podeljeni, tako neprijateljski raspoloženi jedni prema drugima, u toj meri gonjeni licemerjem i prezirom i tako izgubljeni u cinizmu da svoju pompeznost nazivamo idealizmom; tako razočarani u svoje vladare, tako radi da se narugamo državnim institucijama da je i sama reč *dobrota* postala u toj meri lišena značenja da bi je možda neko vreme trebalo povući iz upotrebe, zajedno sa svim drugim zatrovanim rečima, kao što je *duhovnost*, ili *konačno rešenje*, ili (bar kada se primenjuje na nebudere i pržene krompiriće) *sloboda*.

Ali tog hladnog januarskog dana 2009. godine, kada je zagonetni sedamdesetogodišnjak, koga smo mi upoznali kao Nerona Julija Goldena, stigao u Grinič Vildž u Dajmlerovoj limuzini, s troje muške dece i bez žene na vidiku, on je bar bio izričit u pogledu toga kako treba vrednovati vrlinu i po čemu ispravne postupke treba razlikovati od pogrešnih. „U mom američkom

domu“, rekao je svojim sinovima dok su se vozili limuzinom od aerodroma do svoje nove rezidencije, „držaćemo se zlatnog standarda morala.“ Da li je pod tim podrazumevao da je moral dragoceniji od svega ostalog, ili da bogatstvo određuje šta jeste ili nije moralno, ili da on lično, s tim blistavim novim imenom, treba da prosuđuje šta je ispravno, a šta pogrešno, to nije rekao, a mlađi Julijevi, iz duboko ukorenjene navike dobrih sinova, nisu tražili bilo kakvo objašnjenje. (*Julijevi* je imperijalna množina koju su svi odreda više voleli od svakodnevne prozaične *Goldenovi*: skromnost im svakako nije bila vrlina!) Doduše, najmlađi od trojice, pasivni dvadesetdvogodišnjak, s kosom koja je u prekrasnim slapovima padala na ramena i licem srditog anđela, jeste postavio jedno pitanje. „A šta da kažemo“, upitao je svog oca, „kad počnu da se raspituju odakle si došao?“ Starčevo lice je dospelo u stanje skerletne razjarenosti. „Na to sam već odgovorio!“, prasnua je. „Recite im da odjebu, da nas ne mogu da postrojavaju kao neke kriminalce! Recite im da smo zmije koje su zbacile svoju kožu! Recite im da smo se upravo doselili sa Karnegi Hila! Recite im da smo se juče rodili! Recite im da smo se na volšeban način stvorili ovde i da smo stigli iz Alfe Kentauri u svemirskom brodu sakrivenom u repu komete! Recite im da smo niotkuda ili odnekuda, da samo glumimo ljude, da smo prevaranti, kopije, stvorenja koja menjaju oblik, što će reći, da smo kao i svi Amerikanci. Samo ne govorite ime mesta koje smo napustili! Njega nikad ne pominjite! Ni ulicu, ni grad, ni zemlju! Nikad više ne želim da čujem nijedno od tih imena!“

Izašli su iz kola u starom srcu Viliđža, u Makdugalovoj ulici, malo ispod Blikerove, blizu starinskog italijanskog kafea, koji je nekako još opstajao; i ignorišući automobile koji su trubili iza njih, i najmanje jedan ispruženi štokavi prosjački dlan, ostavili su limuzinu da čeka nasred ulice dok su natenane uzimali prtljag iz gepeka – starac je, poput ostalih, insistirao da sam ponese svoju torbu – nakon čega su krenuli ka istočnoj strani ulice, grandioznoj zgradi u stilu pariske *École des beaux art*, nekadašnjoj Vili Marijevih, koja će ubuduće biti poznata kao Zlatna kuća.* (Samo je najstariji sin, onaj koji nije voleo da boravi napolju, s veoma tamnim naočarima i unezveranim izrazom lica, ostavljao utisak da mu se žuri.) I tako su stigli onako kako

* Igra reči, engl. *Golden House* znači i *Zlatna kuća*, ali i Kuća *Goldenovih*. (Prim. prev.)

su po svoj prilici nameravali da nastave, nezavisni od ostatka sveta, totalno ravnodušni prema mišljenjima i zamerkama drugih.

Vila Marijevih, najgrandioznija od svih građevina koje su izlazile na Vrtove, godinama je čamila praktično nenastanjena, ako izuzmemo upadljivo osornu, pedeset i kusur godina staru kućepaziteljku italijanskog porekla i njenu jednako nadmenu, mada dosta mlađu, asistentkinju i ljubavnicu. Često smo spekulisali o identitetu vlasnika, ali su opake čuvarke tog zdanja odbijale da zadovolje našu radoznalost. Međutim, to su bile godine kada su svetski superbogataši kupovali nekretnine bez ikakvog posebnog razloga osim iz puke želje da ih poseduju, ostavljajući brojne kuće širom planete da drežde prazne kao odbačene cipele, i zato smo, zaključivši da je vlasnik verovatno bio neki ruski oligarh ili naftaški šeik, naučili da naprosto slegnemo ramenima i da se ponašamo kao da ta prazna kuća uopšte nije tu. Postojala je još jedna osoba koja je tu boravila: dobroćudni domar latinoameričkog porekla, koga su te dve aždaje unajmle da održava kuću, i ponekad, kad bi ugrabio malo slobodnog vremena, pozivali bismo ga da svrati i do naših domova, da nam sredi električne instalacije ili probleme s odvodnim cevima, ili, u zimsko doba, da nam pomogne da očistimo sneg s krovova i prilaza. A on nam je, u zamenu za nekoliko sitnih novčanica, diskretno čušnutih u šaku, sa osmehom činio sve željene usluge.

Istorijski distrikt *Makdugal-Salivanovi vrtovi* – kako je glasilo puno i previše bombastično ime naših Vrtova – predstavljao je neustrašivi čarobni prostor u kome smo živeli i podizali decu, srećno pribežište od obeshrabrujućeg i nimalo čarobnog sveta van njegovih granica, i zato smo ga svi zajedno, bez trunke krivice, beskrajno voleli. Prvobitne kuće na uglu Makdugalove i Salivanove, sagrađene četrdesetih godina XIX veka u stilu grčkog preporoda, bile su renovirane tokom dvadesetih XX veka u stilu kolonijalnog preporoda, pod vođstvom arhitekata koji su radili za izvesnog gospodina Vilijama Slouna Kofina, koji je pak prodavao nameštaj i tepihe, i negde u to vreme zadnja dvorišta bila su spojena tako da obrazuju zajedničke Vrtove, koji su se na severu graničili s Blikerovom, a na jugu s Hjustonovom, a koji su rezervisani za privatnu upotrebu stanara kuća koje na njih izlaze. Vila Marijevih predstavljala je osobeno zdanje, u mnogim pogledima previše grandiozno za Vrtove, gracioznu i nadasve upadljivu

strukturu, koju je arhitektonska firma *Hopin i Koen* prvobitno sagradila za istaknutog bankara Frenklina Marija i njegovu suprugu Harijet Lanijer Mari u periodu između 1901. i 1903. godine. Ta firma je, kako bi napravila mesta za nov objekat, srušila dve originalne kuće podignute 1844. godine na imanju trgovca Nikolasa Loua. Novo zdanje bilo je projektovano u maniru francuske renesanse, tako da istovremeno deluje otmeno i moderno, što je stil u kojem su i Hopin i Koen imali zavidnog iskustva, stečenog tokom boravka u pariskoj Školi lepih umetnosti i potonjeg službovanja u firmi *Makim, Mid i Vajt*. Kako smo kasnije saznali, Neron Golden je postao vlasnik te kuće još početkom osamdesetih. Po Vrtovima se već dugo šušalo da je vlasnik povremeno dolazio i odlazio, provodeći u kući možda dva dana godišnje, ali niko od nas ga nikad nije video, mada je ponekad u noćnim satima svetlo gorelo u više soba nego inače, i ponekad, mada veoma retko, neko bi spazio senku iza roletne, zbog čega su klinci iz komšiluka zaključili da tu kuću pohode duhovi pa su se držali na odstojanju.

Dakle, to je bila ta kuća čija su masivna ulazna vrata stajala otvorena tog januarskog dana dok su Goldenovi – otac i trojica sinova – napuštali limuzinu marke *Dajmler*. Pred pragom je stajao odbor za doček: dve zmaj-žene koje su obavile savesne pripreme za dolazak gospodara. Neron i sinovi prošli su kroz vrata u svet laži, u kojem će nadalje obitavati: ne u blistavo novu i ultramodernu rezidenciju, u kojoj bi se neka porodica imućnih stranaca postepeno odomaćila, dok bi se njihovi novi životi lagano razmatavali, njihove veze s gradom produbljivale, a iskustva umnožavala – ne, nipošto! – nego u kuću u kojoj je Vreme tapkalo u mestu već dvadeset i kusur godina, gde je Vreme ravnodušno zurilo u izlizane bidermajer stolice, izbledele tepihe i lava-lampe iz šezdesetih, s pritajenim zadovoljstvom posmatrajući portrete istaknutih autora, portrete koji su prikazivali Nerona Goldena iz mlađih dana, kako pozira s vodećim gradskim facama Reneom Rikarom, Vilijamom Barousom, Deborom Hari, kao i s ključnim ljudima iz Vol strita i naslednicima starih porodica iz Društvenog registra, nosiocima blagoslovenih prezimena kao što su Lus, Bikman i Okinklos. Pre nego što je kupio tu kuću, dotični matorac posedovao je impresivno boemsko potkrovlje s visokom tavanicom, dvesta osamdeset kvadratnih metara na uglu Brodveja i Velike Džounsove ulice, s dopuštanjem da se vrzma po perifernim delovima

*Fabrike**, sedeći u uglu za bogate dečake, ignorisan i zahvalan, zajedno sa S. I. Njuhausom i Karlom de Benedetijem, ali to je bilo davno, u dalekoj mladosti. Kuća je čuvala uspomene na te dane, kao i na njegove potonje posete tokom osamdesetih. Većina nameštaja bila je u skladištu i ponovno izranjanje tih stvari iz tog ranijeg života ličilo je na svojevrsnu ekshumaciju, sugerišući kontinuitet, koji je zapravo bio potpuno odsutan iz života sadašnjih stanara. I zato nam je ta kuća oduvek izgledala kao dražesni falsifikat. Između sebe smo mrmljali reči Prima Levija: „To je najneposredniji plod progonstva, otrgnutosti od korena: prevlast nestvarnog nad stvarnim.“

U kući nije bilo ničeg što je aludiralo na njihovo poreklo, a sva četvorica su ostala tvrdoglava u odbijanju da se otvore što se tiče prošlosti. Naravno, pre ili kasnije nešto mora da iscuri, i mi smo malo-pomalo otkrili njihovu priču, ali dok se to nije desilo, svako je razvio neku hipotezu o njihovoj tajnoj istoriji, obmotavajući svoje izmišljotine oko njihovih izmišljotina. Mada su svi imali relativno svetlu put – od mlečnobledog tena najmlađeg sina do sparušene žućkaste kože starog Nerona – svima je bilo jasno da nisu bili baš konvencionalno „beli“. Govorili su besprekornim engleskim s britanskim akcentom, i gotovo sigurno su imali oksbričko obrazovanje, pa smo stoga isprva netačno pretpostavili, većina nas, da je ta zemlja koja se nije smela imenovati bila multikulturalna Engleska, a London taj multirasni grad. Možda su bili Libanci, ili Jermeni, ili Londonci poreklom iz južne Azije, nagađali smo, možda su čak bili i mediteranskog porekla, što bi objasnilo fantazije povezane s antičkim Rimom. Kakvo im je strašno zlo tamo bilo učinjeno, kakve li su uvrede i poniženja tamo pretrpeli kad su se tako temeljno odrekli svog porekla? Doduše, većina nas smatrala je da je to njihova privatna stvar, i bili smo savršeno voljni da stvari ostavimo na tome, sve dok to više nije bilo moguće. A kad je kucnuo taj čas, shvatili smo da smo sebi sve vreme postavljali pogrešna pitanja.

To što je šarada s njihovim novousvojenim imenima mogla da opstane makar i na tren, a ne dva čitava predsednička mandata, što su ti izmišljeni američki likovi, koji žive u palati punoj iluzija, bili bez trunke podozrivosti prihvaćeni od svih nas, njihovih novih komšija i poznanika, govori mnogo

* Čuveni njujorški atelje Endija Vorhola. (Prim. prev.)

o samoj Americi, a još više o snazi volje s kojom su oni usvojili kameleonske identitete, postavši u našim očima sve ono što su i tvrdili da jesu. Posmatrano iz retrospektive, čovek može samo da zine od čuda nad grandioznošću tog plana, složenošću svih detalja za koje su morali da se pobrinu, svih tih pasoša, legitimacija, vozačkih dozvola i brojeva socijalnog i zdravstvenog osiguranja, svih falsifikata i dilova i podmazanih dlanova, zapanjen pukom težinom svega toga, i besom, ili možda strahom, koji je podstakao čitav taj fantastičan, pomno razrađen, ali suštinski bezuman plan. Kako smo kasnije ustanovili, najstariji Golden radio je na toj metamorfozi punu deceniju i po pre nego što je plan sproveo u delo. Da smo to ranije znali, svima bi nam bilo jasno da se iza toga krilo nešto zaista krupno. Ali nismo znali. Oni su naprosto bili samoprozvani kralj i *soi-disant** kraljevići, ekipa iz kuće koja je važila za arhitektonski dragulj našeg kraja.

Istina glasi da u našim očima uopšte nisu delovali tako čudno. Ljudi u Americi nose svakojaka imena – telefonski imenici, u doba kad su oni još postojali, vrveli su od egzotične nomenklature. Haklberi! Dimsdejl! Ikabod! Ahab! Fenimor! Portnoj! Dradž! A da ne pominjemo desetine, stotine i hiljade Goldova, Goldvotera, Goldstajna, Fajngolda i Goldberija. Amerikanci su takođe neprestano odlučivali kako su želeli da se zovu i šta su hteli da budu, odbacujući prezime Gec da bi postali imućni Getsbijevi i krenuli za snom po imenu Dejzi ili, još prostije, Amerika. Samjuel Goldfiš (još jedan zlatni momak) postao je Samjuel Goldvin, Artzonovi su postali Vanderbiltovi, Klemens je postao Tven. A mnogi od nas, kao imigranti – a ako ne mi, onda naši roditelji ili roditelji naših roditelja – odabrali su da ostave svoju prošlost za sobom, isto kao što su sad činili i Goldenovi, podstičući svoju decu da govore engleski, a ne stari jezik iz zavičaja – da govore, da se oblače i da se ponašaju kao Amerikanci. Da *budu* Amerikanci. Sve što je bilo staro nagurali smo u podrum, ili odbacili, ili izgubili. A naši filmovi i stripovi – stripovi u koje su se naši filmovi pretvorili – zar u njima svakodnevno ne slavimo, i ne *veličamo*, ideju o tajnom identitetu? A Klark Kent, Brus Vejn, Dajana Prins, Brus Baner, Rejven Darkholm – kako ih samo volimo. Ideja o tajnom identitetu je možda potekla iz Francuske – pljačkaš Fantomas, takođe

* Fr. *soi-disant* – tobožnji. (Prim. prev.)